

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične števe se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici. Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabržini, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe po 5 nvč. (10 stot.) OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. oamrtice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plačljivo in tožljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez doplačila naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5-20, za pol leta Kron 2-80. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilna pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Tiskalnica Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga z omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti šte. 20.

Poštno-hranilnični račun šte. 841-652. TELEFON 31. 11-57

BRZOJAVNE VESTI.

Ogrski državni zbor.

BUDIMPEŠTA 24. Zbornica je nadaljevala debato o brambni predlogi. Ob splošni pozornosti zbornice je povzel besedo grof Tisza in je takoj ob začetku govora izjavil, da se hoče v svojem današnjem govoru baviti izključno s predlogo, ki je na dnevnem redu in z vojaškimi vprašanji, ki so s tem v zvezi. Po govoru grofa Tisze je bila debata odgodjena na jutri.

Srbska princesinja Helena se zaročila.

BELIGRAD 24. Včeraj se je v Raccu-nigi srbska princesinja Helena zaročila s princem Ivanom, sinom velikega kneza Konstantina, bratranca carja Nikolaja.

Zrakoplovstvo.

BADEN-BADEN 24. Zrakoplov „Schwabben“, ki se je ob 5-30 zjutraj v Friedrichshafenu z 8 pasajirji dvignil v zrak, je ob 9-33 došel v Oos.

Silna vročina.

DUNAJ 24. Že nekoliko dni je tukaj neznosna vročina. Mnogo oseb se je onesvestilo, več jih je umrlo za solnčarico. Konji padajo po ulicah. — Včeraj je utonilo osem oseb, ki so se kopale v Donavi.

Tudi iz drugih krajev prihajajo poročila o silni vročini. Iz Opatije poročajo, da je obbolelo vsled vročine mnogo oseb, prav tako v Pragi. — Tudi iz Nemčije poročajo o hudi vročini. V Berlinu so umrle štiri osebe za solnčarico. Na Angleškem imajo veliko sušo, v Londonu je vsled vročine umrlo tudi več oseb. — Pričakovati je, da bo vročina v prihodnjih dneh še hujša.

V Opavi vlada izredna vročina. Temperatura je dosegla popol. 44 stopinj. Včeraj je solnčarica zadela več oseb.

LONDON 24. Tukaj je 38 stopinj v senci. Za solnčarico je umrlo osem oseb.

Velik požar v Carigradu.

CARIGRAD 23. (ob 11. uri po noči). Velikanski požar v Stambulu traje dalje. — Vsako gašenje je zaman. Sedaj gorita mestna dela Akseraj in Laiki. Doslej je pogorelo skoraj 2000 hiš in prodajalnic. Pogorelci so večinoma mohamedanci. Požar smatrajo za veliko nesrečo, ki napravija tem večji utis, ker je izbruhnil na večer velikega narodnega praznika. — Pravkar je izbruhnil požar v mestnem delu Vlanga. — Splošno je razširjena govorica, da je bilo zažgano in da se je hotelo to nesrečo izrabiti za nemire. Vojno ministerstvo stražijo močni vojaški kordoni.

CARIGRAD 24. Požar je trajal do 5. ure zjutraj. Obrežni mestni del Vlanga je popolnoma pogorel. Govori se, da je pogorelo 10.000 hiš in prodajalnic. Upepeljenih je več mošej, šol in ena cerkev. Pravno fakulteto so rešili. Škode je milijon funtov. — Pogorišče napravija utis kilometr dolge razvaline. Gasiti so pomagali tudi gasilni oddelki inozemskih vojnih ladij, ki so tukaj stacionirane. Več gasilcev in tudi drugih oseb je bilo ranjenih. Doslej ni še ugotovljeno, ako je bilo tudi človeških žrtev. Veliki vezir je prišel na pogorišče, sultan je poslal enega svojih komornikov. Govori se, da je ogenj nastal v nekem prenočišču vsled ne-

previdnosti nekega Arabca, ki je pripravil kavo. Aretiranih je bilo tudi nekoliko oseb. CARIGRAD 24. Kakor zatrjajo uradne osebe, je policija zaprla dvanajst požigalcev. Četa požigalcev je štela vsaj 30 oseb, ki so nameravale najprej zažgati vojno ministerstvo. Požigalce bo sodilo vojno sodišče.

Ustaja v Albaniji.

CARIGRAD 24. Torgut Šefket paša je brzojavil, da so v noči na 19. t. m. ustaši in Črnogorci pri Lešnici napadli čete četrte divizije. Bili pa so odbiti izgubivši mnogo mrtvih in ranjenih. Na turški strani je bil ranjen en vojak.

Turčija.

CARIGRAD 23. Povodom današnjega narodnega praznika je sklenil ministerski svet, da se pomilosti več oseb, ki so bile obsojene radi ustaje meseca aprila leta 1909.

Kolera.

CARIGRAD 24. Včeraj je tukaj obolelo za kolero 8 oseb.

Ustaja na Haïti.

NEW-YORK 23. „New-York Herald“ poroča iz Kap Haitiena, da je prišlo v četrti tek do boja med obema revolucionarnima strankama, pristaši Pamina in Lecontesa. — Leconte je prišel včeraj v Kap Haitien in se je proglasil predsednikom.

PORT au PRINCE 23. Revolucionarji so vjeli generala Thomasa in ga obglavili. Vse vladne čete so zbrane v Port-au-Prince. V Croix-des Conquettes so ustaši oplenili presbiterijansko cerkev in francosko samostansko šolo.

Zagreb 24. V procesu proti Savi Dragoviću, ki je bil obdolžen roparskega umora, je bila danes razglašena rozsodba. Dragović je bil spoznan krivim roparskega umora in obsojen na 15 let težke ječe in v povračilo sodnih stroškov z izjavo, da jih ni možno iztirjati.

Bari 24. Tukajšnje varietetno gledališče „Margerita“ je v noči od četrtka do petka popolnoma pogorelo. Zgorela je tudi vsa oprava in vsi kostumi igralcev.

Carigrad 24. General Nogi si je ogledal vojno šolo in je prisostvoval vežbanju čet. Včeraj je bil sprejet na avdijenci pri sultanu. Zvečer je vojni minister priredil dîner, na katerem so bili tudi inozemski atašeji. Nogi odpotuje baje danes v Berlin.

Rim 24. Papež je nekoliko zagrljen, zato se ne vrše običajni vsprejemi.

Hrvatsko - slovenski klub.

„Slovenski Narod“ je priobčil naslednje pismo:

Slavno uredništvo!

Vsled povsem neresničnega poročila lista „Jutro“ od prošle srede o ustanovitvi „Hrvatsko-slovenskega kluba“ je bila slovenska javnost tako mistificirana, da je morala udobiti o mojem in mojih kolegov iz „Narodnega kluba“ nastopu popolnoma krive vtiske. Ker so najbrž one neresnične vesti zakriville tudi različne resnici ne odgovarjajoče trditve v člankih objavljenih o našem postopanju v Vašem cenj. listu od srede, apeliram na vašo objektivnost z vljudno prošnjo, da objavite sledeča pojasnila o tej stvari.

Nijeden od članov sedaj ustanovljenega „Narodnega kluba“ ni mislil na vstop v Sušteršičev klub. Ni torej res, da so to skuhal v Trstu in da so se tam neke mero-dajne osebe že pred mesecem ogrevale za vstop v omenjeni klub. Kar so omenjeni primorski poslanci nameravali, se vjema popolnoma s tem, kar je tudi vaš cenj. list v različnih člankih in sosebno toplo še na predvečer ustanovitve „Hrvatsko-slovenskega kluba“ priporočal, namreč zvezo vseh jugoslovanskih parlamentarnih skupin po vzoru skupnega češkega kluba in nemškega „Nationalverbanda“.

Žalibog to vsled odpora dalmatinskih poslancev ni bilo mogoče. Omenjenih pet poslancev je zato smatralo za najprimernejše, da se konstituirajo v poseben klub. Ta klub pa ni bil samo začasno ustanovljen, temveč obstoji še danes. Ne odgovarja nadalje resnici, da je skupina, ki tvori ta klub, formalno vstopila v klerikalni Sušteršičev klub, temveč se je kot samostojen klub zvezala v svrhu enotne taktike v narodnih vprašanjih s „Hrvatsko-slovensko zajednico“. In tej oba kluba vsebujajoči formaciji je bilo dano ime „Hrvatsko-slovenski klub“. „Narodni klub“ je torej ohranil svojo politično individualnost in je na ta način vsaj deloma uresničil namen stvariti narodno zvezo po vzoru češkega kluba. Ni res nadalje, da je pri tem dr. Sušteršič izjavil, da sprejme omenjene hrvaške in slovenske poslance, da pa ne sprejme dr. Ravniharja. Ravno nasprotno so primorski poslanci izrecno poudarjali, da smatrajo za svojo prvo in najvažnejšo nalogo, zvezo spopolniti s tem, da prit-gnejo tudi ostale jugoslovanske poslance, seveda ne v Sušteršičev klub, temveč v Zvezo. O sprejemu pa se ni moglo sklepati, ker ni bilo še nobene priglasitve za vstop.

Ne odgovarja resnici, da sem se jaz s tržaškim škofom glede volitve ali sploh glede našega parlamentarnega postopanja pogajal ali celo sporazumel.

Primorski poslanci so pri svoji akciji nastopali z najčistejšim namenom koristiti narodni stvari in so se glede potrebe skupne zveze razlikovali od dalmatinskih poslancev le v tem, da so to potrebo smatrali za za nujno in aktualno, dočim so hoteli dalmatinski poslanci ustanovitev zveze odložiti na poznejši čas, ne da bi pa določili niti približnega roka. V ostalem pa so tudi dalmatinski poslanci, kakor tudi vaš cenj. list priznali potrebo take zveze. Dosledni svojim nazorom smo storili prvi korak za vresničenje naše ideje v nadi, da s tem olajšamo tudi ostalim jugoslovanskim poslancem odločitve. Nismo torej zaslužili, da se nas sedaj sumiči. Svojega prepričanja nismo spre-menili in ga tudi nikomur na ljubo ne spre-menimo.

V nadi, da izvolite te vrste objaviti, bilježim

z odličnim spoštovanjem

Dr. Otokar Rybář.

Dunaj, 20. 20. julija 1911.

Proti brezobzirnemu postopanju orožnika.

Interpelacija posl. dr. Mandić-a v seji poslanske zbornice dne 21. julija 1911.

Povodom državnozbornih volitev dne 13. 6. 1911 v I. volilnem okraju Istre je bil

neki Peter Cupin iz Dolenje Škofije št. 239 obdolžen, da je na volilni sekciji Dolenje Škofije zagrešil prestopke v smislu zakona od 26. januarja 1907 drž. zak. št. 18, vsled česar je dobilo orožništvo nalog, naj ga prime.

Politični nasprotniki imenovanega Petra Cupina so trdili namreč, da je Cupin izpolnjeval svojim somišljenikom glasovnice z imenom svojega volilnega kandidata.

Ko je Cupin doznal, da ga iščejo orožniki, se je takoj sam in iz lastne volje prijavil orožnikom, iz česar izhaja, da se Cupin ni hotel odtegniti aretaciji, ker je bil uverjen, da ni zakrivil nikakega prestopka.

Vzlic temu ga je dotični orožnik uklenil s tako silo, da je na levi roki zadobil rane, ki so bile glasom priloženega zdravniškega spričevala *) ddtto 18.6 konstatirane celo po 5 dnevih, in vsled katerih je bil Cupin za 2 tedna popolnoma nesposoben za delo in je obolel radi prevelikega razburjenja.

Zdravniško spričevalo se glasi:

Cupin (Zupin) Peter pok. Ivana iz Škofij dolnjih šte. 239 ima na zapetju leve roke objemajočo (cirkularno) 3—5 ctm. široko oteklinjo z modrikastimi lisami vsled krvne podplutve in četvero podglastihih odrtin površnih plastij kože (epidermis) istotam. Te poškodbe odgovarjajo povsem izjavi poškodovanega, da so provzročene potom silnega stisnjenja z verigo okolo roke, ko so ga orožniki dne 13. 8. 1911 vklepili. Vsled bolečin ostane ovirana njegova zmožnost za delo vsaj 2 tedna. Razven tega se čuti Cupin bolnim radi velikega razburjenja, ki ga je takrat prestal in njegovo bilo prekaša še sedaj po 5 dnevih poškodbe 100 utripov na minuto.

V Trstu 18. 6. 1911.

Dr. Just Pertot.

Ko je Cupin z dotičnim orožnikom došel v Koper, je bilo tako hudo vreme, da je bilo vsled neurja le z nevarnostjo za življenje možno dospeti peš s postaje v Koprdo do sodišča. Vsled tega je prosil Cupin orožnika, da bi mu dovolil, da na svoje stroške najme voz do sodišča. Ali tudi ta prošnja je bila odklonjena. Cupina je gnal orožnik ob najhujšem vremenu peš do sodišča, kjer so ga zaprli vsega mokrega, tako, da je moral vso noč prebiti v mokri obleki.

Kedaj je uklenjati v verige, je določeno v dodatku k službeni instrukciji orožništva. V tem slučaju uklenjenje pa ni bilo potrebno, ker ni šlo za nevarnega zločinca, ne za poskus bega; in tudi če je bil dotični orožnik mnenja, da je nadetje verige potrebno, je moral to storiti tako, ne da bi bilo ovirano kroženje krvi in ne da bi bil uklenjeni poškodovan.

Ker pa se tiče prošnje prijetege, da bi se vozil v ječo, je bila odklonitev te prošnje od strani dotičnega orožnika popolnoma neopravičena, ker se je na ta način zdravje aretiranca stavilo v nevarnost, in bi bil — po mnenju podpisanih — dotični orožnik moral, če že ni hotel ustreči prošnji aretiranca, moral vsaj počakati na kolodvoru tako dolgo, da bi se bilo vreme zboljšalo.

Z ozirom na gori opisani dogodek si podpisani dovoljujejo staviti do njegove ekselence gospoda ministra za deželno brambo nastopni vprašanji:

trpko, „znam jaz ceniti hvalo iz tvojih ust; Brankovića imenuješ in na Obličja misliš. In kar si tukaj govoril o carju, si se gotovo naučil iz razgovorov z Obličjem?“

„Izkazal sem čast, vojvoda, kakor sem jo čutil v srcu.“ Je odgovoril Kazančić isto tako trpko, „toda priznati ti moram, da je meni Obličje ljubši in slavnější, nego ti in tvoji predniki.“

„Ha, pobalin!“ se je raztogotil Branković, vsled neizmerne sramotojenja skoro brez zavesti; meč se je zablskal v njegovi pesti in zamahnil je z njim proti nasprotniku, toda jeklo je odskočilo od meča junaka, ki je, opazujoč vsako kretnjo Brankovića, skoro v istem trenotku izdrl svoje orožje.

Pok na pok so sledili sedaj ostri udarci, oba slavna bojevnika, orožja večja; resnično ni eden drugemu popustil, in le zaman sta sekala škrbine v olistrino svojega orožja.

Ženski krik je zadonel iz daljne notranjosti vrta med drevjem, in takoj na to je kričal možki glas: „Bazajet!“

Oba nasprotnika sta naekrat zadržala sredi mahljaja. „Snideva se spet, vojvoda!“ je vsklik-Kazančić hiteč v ono stran, odkoder sta zadonela vsklika: „Milane, tu sem, tu!“ je kričal pri tem.

(Pride še.)

PODLISTEK.

Jug.

Historičen roman. Spisal Prokop Chochołoušek Poslovenil H. V

Kosovo polje.

Bil je to mlad junak, ki je vodil deklitico v objemu, ki je s svojo zunajnostjo tudi pri luninem svitu prisila vsakega v občudovanje njene krasote. Njeni pogledi, žareči od ljubezni, so se vpirali v moško lice junaka, ki je ljubavnim šepetom pomirjeval svoj in ljubice vihar.

Sum, provzročen po skritju Brankovića in Bazajeta v goščavo, je predramil devotko iz sladkega sna, da se je stresla celo v objemu junaka. „Kaj je to?“ je vprašala, zroč boječe okoli. „Milane, dragi Milane, vzniva se! Tako žalostna sem in bolešno razpoložena in zdi se mi, kakor bi vsak šum listja prinašal neznano nevarnost.“

„Ne tako, svetnica moja!“ je del junak ognjevit, stiskajoč devotko tesneje k svojemu boku, „že davno se nama ni nudila slična prilika, in se zopet ne ponudi tako kmalu. Hrepnel sem že davno po tej uri,

kakor ne hrepel morda niti duša v vical po glasu angelja, ki oznanja osvobojenje. — In česa se bojiš? Kazančić, zvesti moj pobratim, straži vhod, in pred vsako drugo nevarnostjo te varuje udarila roka in moj handžar!“ Pri tem je udaril z levico na handžar ob levem boku za dragocenim pasom.

Toda, umaknil se je vendar na stransko stezo, odjenjajoč strahu ljubice. „Da,“ je govoril naprej, „moj handžar te brani, on te tudi pridobi za-me. Tako je, ljubica draga, trdno verujem v Boga in tvojo ljubezen, zanašam se na srečo junaško in naklonjenost Obličja. On ve vse in dejal je sam, da si ne želi nikogar drugega za svata in za tretjega zeta Lazarja.“

„Moj Milane!“ je vskliknila devotka vzradoščeno.

Stezica se je naglo zavila v ostrem kotu in zgnila sta za grmovjem. —

Pred vhodom iz gradu vodečim je stal drug mož, oprt ob steber, in je počasoma hodil nestrpno sem in tja. Od zgoraj je donela godba, doneli so vskliki vzradoščenih gostov; junak se je včasih hrepeneče ozrl tja gori, toda, takoj zopet je oprezno zrl na vse strani. „Le se veselite“, je spregovoril pri tem, „in ker moram eno uro stražiti tajnost ljubezni pobratima, zavriskam pa dvakrat tako, ko se bomo bili s bisurmanom!“

Hitri koraki, bližaječi se skozi vrt, so naenkrat poolstrili njegovo pozornost: stopil je naprej, polagajoč roko na meč, kajti bistvo uho je spoznalo v prvem trenotku, da to niso koraki pobratima.

Visoka, močna postava se je pojavila v senci dreves.

„Branković!“ je vskliknil junak na straži.

„Kazančić!“ je zavpil leta, nič manj presenečen, in oziral se je plašnim pogledom okoli, kakor bi se bal vsakega šuma vej in listja.

„Odpusti, vojvoda,“ je rekel mladi junak, stopivši na stran, „da sem ti zaprl pot; nisem se nadejal tebe.“

„In kako to?“, je prašal Branković, ne meneč se za opravičanje mladega junaka, „da Kazančić zapuša družbo naklonjenih mu junakov in krasotic, in da se plaz v mesečini za stopinjami Brankovića?“

Ponosno je dvignil Kazančić glavo: „Ta vprašanja oprašam samo Brankoviću, katerega častim kakor slavnega vojvoda, kajti često sem ga videl, kako razkraplja čete bisurmanske kakor čredo ovac. Toda tudi častenje ima svoje meje. Da mi je večerni hlad in svit meseca sedaj ljubši, nego bratje junaki in naklonjene mi krasotice, kaj to briga koga? Niti tebe, vojvoda; da, sveti Sava mi je priča, niti cara samega!“

„Beži, beži!“ je odgovoril Branković

1) Je-li njegovi ekselenci znan gori opisani slučaj, ki je bil priobčen tudi v tržaških listih?

2) Je-li njegova ekselencija pripravljena strogo preiskati ta dogodek, krivca pozvati na odgovor in ukreniti potrebno, da se taki tragični slučaj ne bodo več dogajali?!

Prebivalstvo na podlagi občevalnega jezika glasom ljudskega štetja.

Minolega četrtka smo prinesli statistične podatke o razdelitvi prebivalstva po narodnosti na podlagi ljudskega štetja. Glasom teh podatkov je v Trstu in okolici z vojaštvom vred 37.063 Slovencev, 1422 Hrvatov in Srbov, 142.113 Italijanov, 9689 Nemcev in 663 drugih narodnosti. To prebivalstvo se razdelja na:

Mesto	Sp. okol.	Gor. okol.
Slovinci	10.555	19552
Italijani	108.886	31.591
Nemci	7.294	1.840

Po posameznih okrajih je razmerje med Slovinci in Italijani sledeči:

I. Mesto.

	Slovinci	Italijani
I. (Sv. Vid) — 2.299	13.912	
II. (Staro mesto) 672	12.711	
III. (N. mesto) 2119	15.359	
IV. (N. mitnica) 1428	17.707	
V. (St. mitnica) 1389	31.343	
VI. (Sv. Jakob) 2342	17.854	

V vsem mestu so torej gospodje na magistratu našli 10.555 Slovencev. Glasom volilnih rezultatov pa nas bi moralo biti v razmerju s številom oddanih glasov 23.412, ako bi se vse socijalistične glasove štelo za italijanske!

II. Spodnja okolica.

	Slovinci	Italijani
I. (Kjrbola) 847	4160	
II. (Škedenj) 2298	2377	
III. (Sv. M. M. sp.) 2083	1253	
IV. (Sv. M. M. zg.) 1376	2712	
V. (Kjadin) 447	3942	
VI. (Lonjer) 803	69	
VII. (Rocol) 1487	4192	
VIII. (Kolonja) 556	928	
IX. (Vrdela) 3773	3780	
X. (Rojan) 1541	1788	
XI. (Škorklja) 1756	3347	
XII. (Barkovlje) 1706	849	
XIII. (Greta) 789	2194	

Kdor ne pozna tržaških razmer, mora kar strmeti kako je mogel imeti magistrat toliko drznosti, da se je upal priti na dan s takimi številkami! Zakaj v očividni dejanskim razmeram je treba pač že velike porcije drznosti za to, da se v Škedenju, Sv. Mariji Magdaleni, Sv. Ivanu, Rojanu itd. — prikorrigirajo italijanske večine.

V gornji okolici so našli:

	Slovinci	Italijanov
Bane 204	31	
Bazovica 830	38	
Kontovelj 873	125	
Sv. Križ 1337	370	
Gropada 418	4	
Opčina 1802	304	
Padriče 293	—	
Prosek 1107	116	
Trebnje 757	35	
Lipica 86	—	
Miramar 29	9	

Od kje so prišli gori našeti Italijani, to bodo znali pač le na anagrafičnem uradu tržaškega magistrata! Umeje se, da se bomo še vračali na ta zanimivi predmet in mi se hočemo potruditi, da osvetlimo te številke izčrpno in od vseh strani.

Domače vesti.

Gg. odborniki in namestniki Pol. društva »Edinost« ter slovenski mestni svetovalci in zaupniki iz okolice so naprošeni, da pridejo danes, v torek 25. t. m. ob 3. uri popoldne v »Slovansko

Čitalnico« na zelo nujno važno posvetovanje. Prosim najljudnejše, da naj nihče ne izostane. Predsednik.

Odlikovanje avijatika Widmarja. — Mestni odbor je v seji, ki jo je imel včeraj popoldne, sklenil izročiti avijatiku Widmarju, ki je v Trstu napravil prvi polet v aeroplanu, svetinjo občine s posebno posvetitvijo.

Grenak kruh. Prejeli smo: Srečen oni, ki še ni okusil grenkega kruha, kakoršnjega morajo jesti n. pr. oni telefonski mojstri pri c. k. telefonski sekciji v Trstu, ki jih je slučajno rodila slovenska mati. Tako se postopa žnjimi, da se morajo opravičeno vpraševati, imajo-li sploh pravico do tega grenkega koščka kruha? V zavesti, da služijo se svojimi kolegi druge narodnosti, oziroma slovenskimi odpadniki, enega in istega gospodarja — to je: državo — morajo gledati, kako jih načelnik sekcije do zadnjega delavca zapostavlja v službi na vse možne načine. Posebno od tedaj, ko sta »Piccolo« in »Indipendente« proglasila po Menesinju izdano parolo: »Fora i šcavi, so postale razmere za nas naravnost obupne. Rečeno načelo se je začelo praktično izvajati. Tako sta bila dva tovariša že premeščena — eden v Ljubljano, drugi v Postojno —, drugi pa menda pridejo kmalu na vrsto. Razlog se seveda glasi: aus Dienststrückichten, — to je tisto sredstvo, s katerim avstrijska birokracija navadno odpravlja neljube je osebe in ubija čisto najboljše moči. Soprog obeh premeščenec — obe materi več otrok — sta s solznimi očmi — sklicevaje se na zdravstvene razmere svojih malčkov — prosili, ali ni bilo pomoči ni usmiljenja.

Pa da ni to grenak kruh takih uslužbencev?!

Obračamo se do naših ljudskih zastopnikov, da bi oni skušali vplivati, da bi se ne postopalo tako z nami. Obračamo se tudi do načelnika tehničnega oddelka, g. višega stavbenega svetnika Waldecka, naj ukrene potrebno, da ne bosta komisar Lanzinger in nas tovariš Falegiarda tako objestno postopala proti nam. Ta zadnji se celo ponaša, da je premeščenje slovenskih tovarišev njegovo delo. Tudi ni prav, da moramo trpeti radi očitnega protežiranja bratov Gollob (eden je predpostavljeno, drugi podrejeni).

Svarimo pa gospode, naj radi tega dopisa ne tirajo — kakor je že to navada — po krivem koga na protokol, ker krivice je bilo že dovolj! — Naša zahteva je: enaka pravica za vseh in nič drugega. Sicer bomo prisiljeni več in jasneje govoriti.

Mestni svet tržaški bo imel jutri v sredo dne 26. julija ob 7. uri zvečer XV. javno sejo.

Rodoljubi z Vrdelce dr. u. Rybáru in dr. u. Gregorinu. Popolnoma se vjemamo z delovanjem svojega državnega poslanca dr. a. Rybára in tovariša mu dr. a. Gregorina. Saj že danes deloma žanjemo sadove njih delovanja v minulosti. Posamični Slovenci naj si le zastopajo doma vsak svoje osebno prepričanje in nazore. Ali na Dunaju bodimo vsi Jugoslovani — zjedinjeni! Skupno zidajmo skupno hišo, in še le potem, ko bo ta hiša dozidana, pride čas, ko bomo razpravljali, kdo bo stanoval v I., kdo v II., kdo v III. nadstropju. Tako naj postopa vseh 37 jugoslovanskih poslancev. Če pa bodo razcepjeni in needinli, ne bodo nič dosegali in tudi ne bodo nikjer vpoštevani. Tu treba narodne požrtvovalnosti, nesebičnosti in tudi samozatajevanja nasproti drugače mislečemu bratu.

Zato odobrujemo mi na Vrdelci postopanje državnih poslancev dr. a. Rybára in dr. a. Gregorina in smo jim to svoje soglasje hoteli sporočiti brzojavno; a smo rajši nabrali svoto 12 K 60 stot. za podružnico CM družbe na Vrdelci. (Posebej pošlje ta podružnica 200 K za obrambni sklad.) — Darovali so: Fran Godina 1 K, Ivan Baretto 60 stot., Anton Godina 60 stot., Anton Godina 50 stot., Anton Godina 1 K, Fran Miot 40 stot., Josip Višnjevec 60 stot., Emil

ve, da se z njimi slabo dirka. Oni z dvema kolesi so pa izvrstni za dirkanje, toda kolesar mora paziti, da ne pade na desno ali na levo, čemu se pa hitro privadi. Letalec v zraku mora pa paziti, da ne omahne na desno ali na levo in vrhutega mora gledati, da se vzdrži v letalni smeri (v kurzu), ker ga skuša veter zanesti. Stojnost letala mora biti torej trojna: *podolžna, poprečna in pobočna*. Iz tega sledi, da mora biti krmarjenje aeroplana, pri katerem leži vzdrževanje ravnotežja v roki letalca, kakor je to Wrightov biplan dokaj težka stvar. Vendar to ni tako. Wrightovo letalo zahteva res nekaj spretnosti za krmarjenje, več nego avtomatično stabilni francoski aeroplani, ima pa prednost, da se čuti v njem letalec zjedinjen z letalom, kakor ptica s svojimi krili, ter počuti vsled tega vse uplive zračnega morja in jim zamore kljubovati vse bolj sigurno nego letalec v avtomatično stabilnem letalu, katero mu je takorekoč tuje. Wrightovemu aeroplanu se torej ni treba bati tudi precej močnega vetra.

Avtomatično stojnost aeroplanov dosežemo s pomočjo posebnih priprav, katere opišemo pozneje. Vse te priprave so pa za

Baretto 50 stot., J. Stanko Godina 1 K, Anton Baretto 50 stot., Andrej Gropajc 60 stot., Anton Grmek 40 stot., Albert Godina 50 stot., Josip Godina 20 stot., Jakob Žgur 30 stot., Avgust Godina 10 stot., Ivan Brandolin 10 stot., Andrej Rebek 30 stot., Ivan Marija Mikulic 60 stot., Štefan Godina 40 Peter Rebek 50 stot., Fran Carga 50 stot., Anton Gropajc 40 stot., Fran Gropajc 40 stot., Ivan Mijot 60 stot.

Nov Lloydov parnik. Včeraj predpoludne so v Lloydovem arzenalu spustili v morje nov brzi parnik »Helouan«. To je 126. parnik, ki je bil zgrajen v Lloydovem arzenalu. Parnik ima 9110 ton., in prostora za 150 pasažirjev I razreda, 80 II razreda in 60 III. razreda. Parnik je namenjen za brzo vožnjo v Aleksandrijo.

Dramatično društvo v Trstu. Dramatična šola izvrstno napreduje. Obiskuje jo 28 zelo marljivih in navdušenih učencev in učenec. — Vodstvo pričakuje, da bodo tvoriti ti velik kontingent tudi vporabnega naraščaja, če bodo vsi vstajni.

Slovensko gledališče v Trstu. Drugi teden se prične pogajanja za angažma. Intendant vabi vse, ki so dozdaj igrali in ki reflektirajo na angažma, da se od ponedeljka naprej zglašijo pri njemu.

Naš domači polk hočejo premestiti prihodnjo spomlad nekam daleč od tukaj, čuje se imena Bos. Brod in Belovar, semkaj pa pride baje neki madžarski polk. Tako gre govorica in tudi listi so to že prinesli. Naš polk je bil do sedaj v garniziji v mestih: Pula, Gorica in sedaj že petnajst let v Trstu, izkazal se je kakor jako večega in sposobnega za naš kameniti Kras, ki navadno dela vsakemu tujemu polku pri vajah težkoče; ker vojaki niso tacega terena vajeni, se zgodi navadno, da ljudje nevajeni taci tal jako hitro opešajo ali pa raznih skalo-vitih ovir sploh premagati ne morejo. Sedaj pa naj bi bili naši fantje naenkrat določeni za same ravnine in eventualno za ogrske puste. To se nam zdi jako čudno, ta premestitev mora imeti še kako drugo ozadje, kajti vojakov, ki bi bili sposobni, ni za naš teren, in se ga tudi tuji ne privadijo, kar se je že mnogokrat z raznimi poskusi konstatiralo. Torej zakaj pa hočejo premestiti naš polk iz domačega okraja, izven okoliša III. vojnega zbora? Pa ne morda radi tega, ker se boje, da naši fantje niso zanesljivi za slučaj vojne z Italijo? No, če je to povod, potem pa dotični gospod, ki je naš polk opisal, pač ne pozna ljudi, ki žive po naših slovenskih deželah, iz katerih se nabira polk št. 97. Da bi bili tržaški okoličani, Goričani, Istrani in Notranji nezanesljivi in bojeji vojaki, o tem bi morali naši sedanji generali poprašati šefa generalnega štaba Conrada, FML Schemua, FML Lovetto in druge, kateri so vsi živeli v Trstu s tem polkom, ga dobro poznali in žga vedno hvalili. Ta premestitev je pa v nasprotju z določbami glede bivališča, ki naj ga ima moštvo, kajti svoj čas se je obljubilo, da bodo polki nameščeni večinoma v svojih domačih deželah, kar ima posebno še sedaj več pomena, odkar se je doseglo, da dobivajo vojaki za dobro žetve dopust. Kaj pomaga vojaku dopust, če se pa mora domu voziti po dva dni in nazaj zopet toliko časa in to kar bi doma z delom pomagal, pa še za vožnjo ne bi zadostovalo.

Ako pa sedaj pomislimo, da taka selitev stane ogromnega denarja, katerega ravno sedaj naši državni taksi primanjkuje in če pomislimo, da stane vsako leto vojnja rezervistov in rekrutov k polku velike svote, potem pač ne moremo odobravati taci selitve, ki niso v korist državi in tudi ne vojaštvu. Bi bilo pač dobro, da bi se poslanci vseh omenjenih dežel zavzeli za to, da ostane naš polk še nadalje v Trstu.

Na semnju podružnice CMD pri sv. Jakobu, ki bo dne 6. avgusta bo nekaj posebnega tudi to, da se bo vse razstavljeno blago prodajalo na korist Cirilmetodove družbe. Razstavljeno bo n. pr.: milo, čistilo, sveče itd.

V prid stavbenem skladu nove CM šole v Trstu je sklenila včeraj moška podružnica družbe sv. CM v Postojni prirediti

aeroplan to, kar je tretje kolo za bicikelj: obtežujejo ga in ovirajo letanje. Brata Wright sta rešila problem stabilizacije v smislu ptice, pristaši francoske šole pa v smislu strelce. Zatorej je polet Wrightovega letala, svoboden in siguren kakor polet ptice, polet Blériotovega monoplane ali Voisinovega biplana pa nekako prisiljen, nemiren, kakor frčanje strelce. (Pride še).

V nedeljski številki v zadnjem stavku prvega odstavka je citati: ... kateri tehta 36 kg; pravilno pa je: ... kateri tehta 3-6 kg. — V tretjem odstavku se mora glasiti drugi stavek: »Wrightov biplan ima dva vijaka...« in ne »Biplan ima dva vijaka.«

Izpuščen je na koncu nedeljskega, oziroma na začetku ponedeljskega podlistka sledeči odstavek:

»Pobočno krmarjenje, to je spremembo letalne smeri dosežemo s pomočjo pobočnega krmila, katero se nahaja za nosilnim krovom ter učinkuje na isti način, kakor krmilo ladje.«

V ponedeljski številki sodi zadnja vrsta prvega razpredelka v tretji razpredlek, na prostor druge vrste.

na vrtu »pri kroni« 8. septembra t. l. pop. veliko ljudsko slavnost. — Vsa notranjska pa tudi primorska društva in narodno občinstvo se že danes opozarja na to prireditve, s katero misli Postojna najboljše pralaviti 25-letnico svoje moške podružnice, ki je bila ena prvih podružnic naše šolske družbe. Ohranitev in pomnožitev Slovenstva v Trstu je v najbližjem interesu Notranjske, zato hoče Notranjska zbrati nekaj močnih kamenov za novo trž. šolo. Pozor torej na 8 sept. Prihranite ga za Postojno!

Absolventi Grma iz Notranjskega, Primorskega in dr. so vabljeni na sestanek, ki se bo vršil dne 29. julija t. l. v St. Petru na Krasu ob 4.30 uri pop. v gostilni »Pri reškem mestu«. Tu se udeleženci domeni o 25-letnici obstanka šole, stanovski organizaciji itd. Pripraviti je treba gradivo za 20 avg.!

Ker polagamo veliko važnost na sestaneke, so uljudno vabljeni vsi absolventi, ki jim čas pripušča.

Veselica v Lonjerju, ki se je vršila preteklo nedeljo, je vspela v vsakem pogledu. Obisk sicer ni bil prevelik, ker je solnce preveč pripekalo, a, kar je razveseljivo, bilo je polno do načinov in sosedov na veselici.

Izvajanja pevskega društva so zadovoljila popolnoma. Priznati se mora, da je pevska društvo »Zastava«, čeprav razpolaga brez malo moči, vendar discipliniran zbor. V tem pogledu se tudi odlikuje od mnogih drugih okoličanskih društev. Društvo izvaja poleg navadnejših in narodnih tudi umetne zборе. Tako smo slišali preteklo nedeljo tudi Aljažev svež in krepek zbor »Nadan«, ki ga je »Zastava« izvajala dovolj precizno in natančno.

Vedno lepa Adamičeva »Lipa« je po zares občutka polnem izvajanju zelo uga-jala.

Oba zbora, mešani in moški se lepo spopolnjujeta.

V znak hvalečnosti in pripoznanja je bil pevovodji poklonjen krasen šopek cvetlic s slovenskimi trakovi in napisom.

Za srečolov, ki je prinesel lonjerski podružnici CM skoro 70 kron, so darovali: Čok-Mihael-Pušar 5 botiljk refoška, Čok Ana-Pušarjeva razne galanterije, Čok Rozalija otroški povoj, Čok Ivan Marija-Goldnik 2 botiljki finega rizlika, Čok Marija učit., 2 vazi, Čok Andrej-Zupan več botiljk raznega vina. Za par zlicitiranih smodk K 10.

Preplačali pa so vstopnino: Lovrenčič Mihael K 1, Josip Vatovec K 1, Čok Andrej c. k. učitelj K 5, Josip Bjekar, Boco in N. N. po 50 st., Josip Maver K 1, N. N. 30 st., Lovro Pečar 10 st. Hvala vsem!

Tržaška mala kronika.

»Rencontre« med častniki in civilisti. Včeraj zvečer ob 8. in pol so se trije častniki 97. pešpolka sprehajali po pomolu sv. Karla. Neki Robert Andero, star 28 let, zasebni uradnik, se je prišedši jim nasproti baje navlašč obregnil s komicem od enega častnikov. Dotični častnik — nadporočnik — je opozoril s par besedami Andero na njegovo nesposobno ravnanje. Andero je odgovoril arogantno. Tedaj ga je častnik — oklofutal. Civilist ni reagiral, alt več oseb, ki so bile priče tega prizora, se je zavzelo za Andero proti častnikom. — Množica je kmalu narasla na kakih 100 ljudi. Častniki uvidevši sovražno jim razpoloženje množice, so krenili v Dreherjevo restavracijo. Množica je šla za njimi in se demonstrativno postavila pred vhodom restavracije. Slednjič pa je redarski nadzornik s 6 redarji razgnal množico.

Zdelo se je, da je s tem konec incidenta. Častniki so se pozneje podali v restavracijo hotela »Evropa«. Kmalu za njimi je bilo pred hotelom kakih 20 ljudi, katerih četvorica je stopila v restavracijo, da provocira častnike. Ti so tedaj telefonirali na inspekcijeskega častnika v veliki vojašnici, od koder se je opozorilo policijo. — Kmalu so bili redarji na licu mesta, ki so aretirali omenjeno četvorico, med katero se je nahajal Andero, ki je regnilo.

Samomor v bolnišnici. Matej Klamic, star 52 let, delavec, ki se je nahajal bolan v IV. oddelku velike bolnišnice, se je moral podvreči kirurški operaciji. Iz strahu pred operacijo je Klamic skočil z okna II. nadstropja na ulico Boschetto. Nesrečnež je obležal na cesti z razbito črepinjo. Ta samomor v bolnišnici kaže, da bi bilo treba več pažnje na nekatere bolnike. V poslednjem času smo imeli že več samomorov v bolnišnici, ki morajo grozno vplivati na duševno stanje ostalih bolnikov.

Poskušeni samomori. — Ana Kozak, stara 23 let iz Pule, stanujoča v ul. Scuole israelitiche, je hotela storiti konec svojemu življenju s tem, da je izpila kafrinov špirit.

Mihael Čibej, star 30 let, voznik, stanujoč v ul. Molin a vapore št. 11, je tudi predvčerajšnjem pil v samomorilno svrhu karbolno kisline.

Josip Dimarco star 40 let stanujoč v ul. Barriera št. 16 je pil v samomorilno svrhu octovo kisline.

PODLISTEK.

Aeroplan.

Anton Stekar.

Že je bil udelež Lillenthal v svoje drkalno letalo motor, ko ga je zadela usoda; pri nekem drkalnem poletu je padel, si zlomil tilnik in umrl posledni dan, 13. avgusta 1896.

Linienthalu je vstalo mnogo navdušenih učencev. Po načinu kakor so rešili ali reševali problem stojnosti (stabilizacije), to je vzdrževanja ravnotežja, se razdelijo v *amerikansko in francosko šolo*. Amerikanska šola bratov Orville in Wilbur Wright stoji na stalšču, da mora ležati vzdrževanje ravnotežja v roki letalca, francoska pa stremi za avtomatično stabilnim aeroplanom, kateri se vzravna sam od sebe, ako ga hoče spraviti sunek vetra iz ravnotežja.

Stvar stoji kakor pri biciklih. Avtomatično stabilni so oni s tremi kolesi, in vsakdo

Franica Ranković stara 16 let je hotela s tega sveta tudi pomočjo omenjene kisline.

Vsi štirje so bili sprejeti v mestno bolnišnico.

Ker mu niso dali žveplenk. V lopi openske železnice na trgu Caserma se je predvčeršnjem nahajal med drugimi 36-letni dninar Filip Pečenko iz Rihemberga. Vprašal je nekega gospoda, ki se je tam nahajal, naj mu da žigico, da si prižge cigareto. Ko je gospod rekel, da žigic nima, je Pečenko potegnil kar nož. Za srečo je tretja oseba s silnim udarcem ustavila roko besneža, ki je pa sedaj planil proti rešitelju. Redar je prihitel in aretirati nasilneža. Tudi redar je dobil svoj del. Psoval je nanj in se mu je zoperstavljal. S silo ga je redar spravil v luknjo.

Solnarica je zadela včeraj 49-letnega Valerija Delbello stan. v ul. Giustinelli št. 3 in nekega moža v ul. Vinc. Bellini, katerega ime je pa še neznan.

Oba sta bila sprejeta v mestno bolnišnico.

S tramvaja je padel včeraj 20-letni Ivan Perhac, stan. na Acquedotto št. 38 ter si pri tem pretresel možgane. Prenesli so ga v mestno bolnišnico.

Kolera. V Magdalenski bolnišnici je zbolela za kolero tudi Olga Hansich, ki je skupno živela z očetom na kolero umrlega dečka Mariani, istotako je obolela Marija Zorn, ki je prišla v stiko z omenjeno Hansich.

V drugi diviziji mestne bolnišnice so preiskali dejekte tamkaj interniranih malih otrok in so pri tem ugotovili, da je 2-letna Karmela Mozetič nositeljica vibrionov. Prav tako so konstatirali vibrione pri raztelesenju male, na tuberkulozi umrle Evgenije Marega. Bolniki kakor tudi postrežnice so v kontumacu, sobo so temeljito desinficirali.

Fran Manduso, mornar italijanske jadrenice Bandiera Moro, ki je obolel za kolero in je interniran v lazaretu Sv. Jerneja, se je počutil včeraj bolje. Ostalo moštvo je zdravo.

Koledar in vreme. — Danes: Jakob, ap. — Jutri: Ana, mati M. D.

Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 31° Cels. — Vreme včeraj: lepo.

— Vremenska napoved za Primorsko: Semtérta oblačno, tendenca za nevihte, lokalni vetrovi.

Društvene vesti.

Odborova seja trž. podr. Glasbene matice se vrši jutri v sredo ob 8.30 uri zvečer v gornjih prostorih restavracije „Balkan“. Radi važnosti prosí predsedstvo polnoštevilne udeležbe.

Pevsko društvo „Adrija“ v Barkovljah priredi skupno s pevskim društvom „Nabrežina“ v nedeljo 6. avgusta t. l. veliko veselico pod milim nebom v Nabrežini. Čisti dobiček te veselice je namenjen naši prekoristni CMD.

K. slavnosti 10-letnice in razviti za stave St. Jakobške Čitalnice dne 13. avg. so se nadalje priglasi sledeča bratska društva: 7. „Sokol“ iz Postojne po deputaciji. 8. „Velesila“, Škedenj korporativno z zastavo.

Prosimo bratska društva, da nam najdalje do 30. t. m. javijo svojo vdeležbo, da nam bo možno sestaviti pravočasno vspeled.

Pevsko društvo „Gaj“ v Banah javlja da priredi dne 3. septembra t. l. svojo prvo vrtno veselico v prostorih „Konsumnega društva“ v Banah. Zategadelj so naprosena društva, da bi ne prirejala rečenega dne veselice, oziroma slavnosti.

Kolesarsko društvo „Balkan“ priredi kakor je bilo že objavljeno, dne 6. avgusta II. jugoslovansko dirko ob že namenjeni progi. Popoldne ob 4. uri se pa na veselici pri sv. Ivanu v Nar. domu razdeli nagrade dirkačem in se izsrečka novo dvokolo. Po veselici svobodna zabava. Naprosena so interesirana jugoslovanska športna društva, da se udeležijo te slavnosti v čim večjem številu. Kolesarska društva naj prijavijo svoje dirkače čim prej. Srečka za dvokolo so na razprodaji pri ge. Biček v Nar. domu v Trstu.

Nar. del. organizacija.

Priljavljalni odbor skupine „proste luke“ ima jutri v sredo svojo sejo.

Odsek za prireditve tombole na domu bo imel važno danes v torek dne 25. t. m. točno ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih. Člani odseka so naproseni, da se iste polnoštevilno udeležijo.

Delavci „mestne plinarne“ so vabljeni, da se udeležijo sestanka, ki bo jutri v sredo ob 7. uri zvečer v prostorih NDO pri sv. Jakobu.

DAROVI

— Iz Gorenj pri Divači poslali so znesek K 50, kakor prebitek njih prireditve v korist družbe sv. Cir. in Met. G. Vida Ferluga iz Boršta poslala K 14.80, katere je nabrala v nabiralniku za moško podružn. sv. Cirila Metoda. — Te svote hrani uprava.

— O priliki poroke gosp. Ukmarja nabrali svatje 6 K, za novo šolo pri sv. Jakobu.

Proces „Bancu Popolare Gorizlana“

pred goriško poroto.

V soboto, 22. julija.

(Nadaljevanje).

Država je dala 2 milijona kron banki „Commerciale“ v Trstu kakor posojilo proti obrestovanju po 2%, ker pri ministerstvih se je slikalo goriško deželo v nevarnosti radi poloma B. P.

Omenjena banka je namreč dobila ta denar od države zato, da lažje likvidira banerotno „Popolare“. Dejanski pa je od teh dveh milijonov imela dobiček samo „Commerciale“. Da bi bila del dobička odstopila B. P., o tem ni hotela ničesar vedeti, češ, da je samo njena zasluga, da se je ta denar dobil.

Oglasi se porotnik Senigaglia, ki zahteva pojasnila, dali je povzročila primanjkljaj samo igra na borzi, ali da so vmes mogoče tudi kaka poverjenja?

Priča odv. Cesciutti pravi, da mu to ni natančno znano. Vsekakor je izgubljen velik znesek. Natančno da bo to povedal ravnatelj likvidacijskega odseka g. Schwarz.

Bran. Pincherle vpraša pričo, da-li mu je znano, da je uradnik Piani zapisal znesek 3000 K priči v škodo?

Bran. Robba (razburjen): Piani, povejte zadevo o tistih 10.000 K!

Drž. pravdnik: Vi, g. Cesciutti, ki ste predsednik neke banke v Gorici, menite-li, da je mogoče igrati skozi leta in leta, izgubiti milijone in milijone kron, ne da bi predsednik tega opazil?

Cesciutti: To je izključeno!

Drž. pravd.: V tej dvorani se je zatrjevalo, da različne banke falsificirajo svoje bilance. Ali se vam dozdeva to verjetno?

Cesciutti: Ne verujem. — V moji banki gotovo ne.

Zadeva 10.000 kron.

Obizzi (porotnik) zahteva, naj Piani pojasni, kaj je hotel reči poprej branitelj Robba omenivši „tistih“ 10.000 K?

Branitelj neka mečkajo, Piani pa pravi, da potrjuje to, kar je izpovedal pri preiskavi.

Drž. pravd. vstraja pri tem, da mora Piani povedati o računu, ki je v reportu kazal 14.000 K dolga za Luzzatta, a da je pozneje prišel Luzzatto v banko z neko izjavo od Colleta, češ, da oni račun znaša samo 1000 K? Omenil, da je Piani v preiskavi sam izpovedal, da omenjeni izjavi ni dati vere.

Velikonja in drugi porotniki glasno zahtevajo: „Od Pianiha hočemo pojasnil. Piani pa opravi to s tem, da izjavi, da je vse, kar je izpovedal že v preiskavi, resnično.“

Drž. pravd.: Vi g. Piani ste v preiskavi rekli, da z omenjeno izjavo je bila banka oškodovana za 8000 K; resnično pa je oškodovana samo za okoli 10.000 kron. Teh 10.000 se je Luzzattu odpisalo.

Priča Ermin Dörfler, star 63 let, posestnik v Gorici, je bil član nadzorstva B. P. O večkratnih revizijah, ki jih je napravil, pove, da se je vse strinjalo. Namreč številke in tudi množina menic in vrednosti. Seveda nihče ni preiskoval, če so bile menice pristne. Gojil je zaupanje v uradnike in posebno v Colle-ta. Prilog k posameznim računom mu niso pokazali. Svote so se ujemale in v blagajni je bil dotični znesek.

Ce bi se bilo hotelo vse natančno pregledovati, bi ne zadostovali celi dnevi. Da se v banki igra, tega ni vedel. Če je kaj povpraševal, mu je Piani odgovarjal, naj se obrne na predsednika.

Drž. pr. povdarja, da je bila dolžnost Pianiha opozoriti revizorje na to, da je bila bilanca ponarejena in da se je izgubilo pri igri.

Piani priznava, da je zamolčal, a zanika da bi bil kedaj rekel eno stvar za drugo.

Pangrazi: Revizorji morajo imeti že čut, da dobe v računih nepravilnosti.

Drž. pr.: Ali ne bi bilo bolje, da je oni, ki vodi kak zavod, poštenjak? Tako ne bi bilo nepravilnosti!

Pangrazi in Robba: Potem bi ne bilo treba revizorjev. Saj so za to tu, da pregledujejo.

Te besede povzročijo splošno veselost. Na to prekine predsednik obravnavo. Prihodnja razprava bo v ponedeljek, dne 24. zjutraj.

Obravnava v ponedeljek, 24. julija.

Predsednik naznanil, da je porotnik Marocco zbolel. Tako tudi priča Alojzija Canestrini.

Sodni dvor sklene poklicati porotnika — namestnika g. Comar iz Fiumičela.

Priča Marni, star 60 let, iz Krmina je član nadzorstva banke od začetka do zadnjega. Izpove, da ni nikoli opazil kake nepravilnosti.

DVORANA ZA SODNE DRAŽBE

ulica Sanità 23-25 pritličje.

Dražba, ki se bo vršila jutri dne 26. t. m. od 9. do 11. predpol.

Chiffonier, mramornati umivalnik z zrcalom za 1 osebo, obešalnik za obleke, nočna mizica, železna postelja, žimnik, kanape z naslonjaci, peresa za posteljo, kuhinjska omara, sodi od 5—670 l, damizane, prazne steklenice, polica, miza pokrita s cinikom, učna tabla.

Trgovina pohištva Peter Jeraj

v Trstu, ulica Vincenzo Bellini št. 13

se preseli jutri, 24. julija t. l.

v ul. San Giovanni 5

vogal ulice Nuova.

(Hiša Morpurgo).

POHIŠTVO

SOLIDNO: in: ELEGANTNO

PO ZMERNIH CENAH

RAFAELE ITALIA

TRST - VIA MALCANTON - TRST

Mnenje gosp. dr. G. SINGER-ja

SCHLAGGENWALD

G. J. SERRAVALLO

Trst.

Že leta mi ŽELEZNATO KINA - VINO SERRAVALLO (Vino di China Ferruginoso Serravallo) izbornu služi v moji praksi, proti klerozi in kakor analektično zdravilo v tehkih slučajih mrzlice, kakor tudi za moč pri rekonvalescentih. Posebno bi hotel tudi povdariti, da sem rabil železnato kina-vino Serravallo v hyperemesis gravidarum kot zadnje sredstvo. V nekem posebno težkem slučaju, ko bolnik ni mogel že ničesar več prenesti, sem dajal železnato kina-vino Serravallo najprvo po žličicah za kavo, potem v velikih žlicah. Metanje iz želodca je prenehalo in bolnica je kmalu ozdravela.

SCHLAGGENWALD, 4. 3. 1910.

Dr. SINGER.

G. De Vecchi & L. Skerl

nasledniki A. FONDA

Trst, ulica del Bosco št. 17, Trst

zaloga • ovsa

klaje in otrobov.

SENO prve vrste po 8 K. Oves Ben po 20 K. Slama po 9 K. Koruzna slama po 12 K. Rastlinska lina po 20 K. Otrobi „V“ po 14 K. — Prodaja na drobno in debelo. Cene po dogovoru.

Županstvo Temnica na Krasu

vabi vse nad 10 let v Trstu biva-joče osebe, da se zgledajo v gostilni „Narodne Delavske Organizacije“ in oddajo svoj naslov in druge podrobnosti v svrhu dosege domovinstva v Trstu.

ALEKS. FRANC MAYER - TRST

žgalnica kave

TELEFON 1743.

Najboljši vir za dobivanje pečene kave.

Prodajo se ::

parni stroj 20 HP, dva stroja za

rezanje mila in ena parna sesalka

po najnižjih cenah

v GORICI: Tovarna mila Holzer.

Na obroke!

JAKOB DUBINSKY

Na obroke!

TRST — ulica dell' Olmo št. 1, II. nadstropje — Trst

Velika izbira izgotovljenih oblek za gospode in manufakturnega blaga

ter moške in ženske suknje.

107

UGODNI POGOJI ZA PLAČILA NA OBROKE.

Cene brez konkurence.

Prva primorska tvornica za lesne izdelke z vodno silo

tvrdke A. KRIZNIČ :: ob kolodvoru Podmelec

SPREJEMA V IZVRŠITEV:

vse v stavbeno mizarsko stroko spadajoče izdelke za HIŠE, VILE, SOLE, BOLNIŠNICE, CERKVE, JAVNA POSLOPIJA itd. kakor: OKNA, VRATA, PODOVE, PORTALE; popolne opreme LJUDSKIH SOL, SOLSKE KLOPI po Rettig-ovem patentu itd.

Proračuni in načrti brezplačno. — Zahtevajte vzorce in cene.

Parketna tvornica

opremljena z najnov. stroji nudi parketne deske iz hrast. in bukovega lesa. Postrežba takojšnja za vsako množino!

Strugarski oddelk nudi vse v strugarsko stroko spadajoče izdelke. — JAMSTVO!

Vsa dela so solidno in strokovnjaško izvedena. — Obisk strokovnjaka

interesantom brezplačen.

329

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov

Izdiranje zobov brez

vsake bolečine

Dr. J. Čermák | V. Tuscher

: zobozdravnik : koncesij. zobni tehnik

... TRST ...

ulica della Caserma št. 13, II. n.

80.000 UR

bo darovanih!

Prevzete izključne razprodaje mi omogočuje ponujati za samo 3 krone krasno pozlačeno fino remont. uro na sidro s pozlačenim ali posrebrjenim kazalnikom. Ta ura je 36 ur idoca, za kar se jamči na tri leta. Nihče naj ne zamudi to ugodno priliko, dokler traja zaloga ter naj si naroči tako uro za 3 K. 2 kosa 5 K 50., 3 kosi 8 K 40. — Pošilja po povzetju

eksportna trgovina H. SPINGARN

Krakov št. 240.

Za to, kar ne ugaja, se vrne denar. —

Izključen vsak riziko.

Krojačnica za civiliste in vojake ::

Franjo Polanec

v Trstu, via S. Giacomo (Corso) 6, II. n.

Priporoča se slavnemu občinstvu in vojaštvu za vsako vrstna dela. Blage prve vrste, dele solidne, cene zmerno

rednosti. Imel je zaupanje v uradništvo in načelstvo.

V tem zaupanju je tudi podpisal bilanco. Menice Vidmarja in Confortia da so se mu dozdevale pač za previsoke zneske, a poučilo se ga je, da so z hipoteke zavarovane. O izgubah je izvedel pozneje. Pojasnila revizorjem je dajal Piani. Priča izpove, da so bili revizorji jednostavno opeharjeni.

Priča grof Delmestri, star 50 let, iz Meduje je bil tudi član nadzorstva. Izpove kakor prejšnji. Pravi, da so ga predsednik in drugi dovedli v zmoto in napačno informirali. Trdi, da je vse v najboljšem redu. Nobeden mu ni povedal, da se je igralo in da so bile izgube.

Priča notar Ballaben je tisti, ki je napravil ovadbo na drž. pravdnštvo. Izpove, da kakor hitro je bil imenovan likvidatorjem se je natančno informiral najprej pri bivšemu ravnatelju Marina, potem pri Baderju. Na podlagi teh poizvedeb je podal ovadbo. Ker niso likvidatorji vedeli za prave krivice goljufij, so ovadbo omejili na načelnike.

Leta 1901 je bil priča član eskomptnega odseka. V začetku je šlo vse dobro. Pozneje je doznal, da se je dovolilo Naglosu iz Krmina kar 250.000 K kredita. To je bil previsok iznesek. Takrat je bil iztopil iz odseka in ni imel več posla z banko.

Se-le 1. 1909 je izvedel da stoji banka pred konkurzom. Ni bilo drugega izhoda kakor napraviti likvidacijo. Likvidatorji so iskali vzroke tolikih izgub, še niso jih dobili ker uradniki so vendar zatrjevali, da ne vedo ničesar. Polagoma pa se je posrečilo poizvedeti o igri, o kreditu Vidmar, Conforti itd. Prepričan je bil tedaj, da je za delničarje vse izgubljeno. Na to je zahteval od Luzzatta in Lenassija, naj poskrbe za odškodovanje delničarjev. Troški likvidacije so veliki, a bili so neobhodno potrebni.

Preds. Koliko znašajo končno izgube po likvidaciji?

Ballaben: Okoli dva milijona vsega skupaj!

Preds. Vam je znano o državni podpori?

Ballaben: Da. A od te ni imela B. P. nobenega dobička. Denar je potegnila B. Commerciale v Trstu.

Dr. Bader in Orzan sta sprejela ostanek likvidacije z aktivni in pasivi. Imela bosta veliko škode.

Tu se vname med drž. pravdnikom in branitelji diskusija na temelju § 486, češ, da li je bila za akcioniste bolj ugodna likvidacija nego bi bil konkurz.

Zaslišan je bil še bivši uradnik B. P. Delchin, ki je izpovedal že znane stvari. Ob koncu obravnave se je vnelo ostro prekanje med braniteljem Pangrazijem in drž. pravdnikom. Ballaben je namreč očital Pangraziju, da sploh se ni nič pripravil za svoj posel branitelja. Drž. pravdnik se je tej opazki nasmejal, na kar je Pangrazi rekel, da nikjer ni še videl tako neolikanega drž. pravnika, kakor je goriški. Drž. pravnik je ostro in glasno protestoval proti tem besedam.

Prih. obravnava v torek jutraj.

Vesti iz Goriške.

Iz zapadnih Brd. Spomladi letos, ko je sadno drevje cvetelo, zdelo se je — radi neprestanega deževnega vremena — da bomo imeli letos jako slabo letino. Isto se je kazalo, ko je trta cvetela. Toda nehalo je deževali in solnce je začelo pripekati. Vse se je obrnilo na boljše; sadja je še precej in je jako lepo. Prav lepo je grozdje, koder ni dosegla toča. Sklepa se lahko, da bo, če ne pride posebnih vremenskih neugod, letos dobra letina. Vina ni več dobiti, k večjemu pri kakem boljšem posestniku, kakšen sod. Cena mu je od 65 do 75 K hl. Že sedaj se ugiba po Brdih, kakšna cena bo letos našim vinom. Sodi se od 50 do 60 K.

Ker sem ravno pri tej stvari, dovolite mi g. urednik, nekaj besedi. Meni se zdi, da se mi Brici dokaj premalo, da ne rečem ravno nič — brigamo za naše blagostanje. Vsi naši dohodki so le od vina. Res je, da imamo tudi sadja, a le v manjši meri, kar je tudi — po mojem mnenju napačno. Torej glavni produkt je vino, takozvana „briska rebula“. Res je, (in to mi mora priznati vsakdo), da je „briska rebula“ daleč znana. Ali želim, to večinoma le po imenu, po

kakovosti pa le malokje. In kdo je tega kriv? Morda oni prekupčevalci, ki kupujejo vino od nas? Ne, krivi smo sami, ker si ne znamo pomagati, ali pa bolje rečeno, ker si nečemo pomagati. Kdor zmore, noče, ker dela na svojo roko, kdor ne zmore, sploh ne more in tako je stvar precej pri kraju. Da pa bi prišla naša „briska rebula“ enkrat do one veljave, ki jej pritiče, treba je samopomoči. In po mojem mnenju, bi bilo to tako-le: Združili naj bi se za sedaj le boljši briski posestniki ter naj bi si ustanovili svojo „brisko vinarstvo zadrugo“. Napravili naj bi si zadrugne kleti oziroma krčme v Trstu, v Ljubljani itd., koder se sedaj izvažajo največ briske rebule. Pozneje, ko bi si naša vina že pridobila priznanja, bi se dala izvažati dalje gori proti severu.

Za vse to bi moralo biti, kar je samo ob sebi umevno, strokovno vodstvo. Naša vina so dobra, to je pokazala vinska razstava na Dunaju pred dvema leti. Vsa od Bricev razstavljena vina so bila obdarovana, čeprav niso bila za razstavo niti najmanj pripravljena.

Ko bi se izkazalo, da stvar napreduje, bi se dalo združiti vsa Brda v eno ali dve zadrugi, in stvar bi bila gotova.

To mi je ležalo na srcu, ker sem imel prilike videti, kako se naša vina zlorabljajo. Marsikje sem vprašal po „briski rebuli“, ali nisem bil poslužen, ali pa tako, da me je bilo sram. Tako n. pr. sem bil pred kratkim časom v Trstu. V neki krčmi (imena so na razpolago) nisem dobil „briske rebule“, v drugi pa neko mešanico pod imenom „briska rebula“. Istotako se mi je pripetilo v Gorici. Bodi omenjeno, da v dotične lokale zahaja dosti Bricev. Nič boljše ni v Ljubljani. Stvar je taka, da mešajo „Štajerca“, „Vipavca“ in „Brica“. Potem pa pije Stajerc „Štajerca“, Vipavc „Vipavca“, Bric pa „Brica“.

Toraj Bric na dan, ker v naših rokah spi naše blagostanje!

Trije bratje odlični. Bratje Emil Kuret, gojenec c. kr. moškega učiteljskega, Marij Kuret učenec I. gimn. razreda in Milan Kuret, bogoslovec v osrednjem semenišču v Gorici, vsi trije sinovi upokojenega nadučitelja Ivana Kureta, dovršili so minolo šolsko leto z odliko. To je res redek slučaj v sedanjih strogih časih, ko se na učečo se mladino stavlja skoraj pretirane zahteve ter služi v ponos starišem in v čast sinovom. Hvala vam, mladi junaki! Vzledovali se bodo v vas tudi drugi mladi učeči se Slovenci!

MALI OGLASI

MALI OGLASI se računajo po 4 stot. besedo. Masno tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina znaša 40 stot. Plača se takoj inšter. oddelku.

Proda se popolno kuhinjsko pohištvo, volnen žimnik, regulator. Manzoni 4 1251

Iščejo se rezitelji za milo — To arna mila Pollak 1293

Pekarna-mlekarna v sredi mesta, dobiček gotov se proda takoj K 1800. — Petronio, kavarna Olimpo. 1294

Proda se trgovina mešanim blagom na dobrem kraju. Naslov pove „Edinost“. 1295

Izvanredna priložnost. Šest novih šivalnih strojev „Singer“ kron 62 jamstvo tri leta S. Caterina. 7. svetišče. 1296

Parcela zemljišča 385 m pri sv. Mariji Magdaleni zgoraj se proda 4 Kr. mt. Bliža in 40 xif zemljišča v Kolonji oena 7500. Rudolf Može, Campo S. Giacomo 3 II. 1299

Naš fotograf je Anton Jerkič, Trst, Via delle Poste 10. — GORICA, gosposka ulica 7. Izdelki odlikovani na vseh razstavah. — Le zaupno k niemu. 315

Josip Trampuš Trst, ulica Industrija št. 3 (Sv. Jakob) priporoča svojo pekarijo. Večkrat na dan svež kruh. — Zaloge moko vsake vrste iz prvih mlinov. Vino in likerji v steklenicah. Bladilce in biškoti.

Krojaškega pomočnika malih kosov iščem. Anton Gregoretč, Repentabor p. Opčina 1270

Priporoča se mizar M. Majcen, ul. Belvedere 28. vogal Torquato Tasso. Izdeluje spalne sobe in vsakovrstno pohištvo.

Tržaška posojil. in hranilnica

V lastni hiši.

registrovana zadruga z omejenim poročtvom

Telefon št. 952.

Trst, Piazza Caserma 2, I. n. — (uhod po glavnih stopnicah)

Hranilne vloge sprejema od vsakega, če tudi ni ud in jih obrestuje **4 1/4 %**

Rentni davek od hranilnih vlog plačuje zavod sam. Vloga se lahko po eno krono. Posojila daja na vknjižbo po dogovoru 5%—6%, na menjice po 6%, na zastave

po 5 1/2%, in na amortizacijo za daljšo dobo po dogovoru 0 0 0 0 0

Uradne ure: od 9.—12 ure dopoldne in od 3.—5. popoldne. Izplačuje se vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt. Pošilno - hranilni račun 816 004.

Ima najmoderneje urejene varnostno ooloo za shrambo vrednost, papirjev, listin itd. kakor tudi hranilne pušice, s katerimi se najuspešneje navajštediti svojo deco.

CARLO LENARD

Trst, S. Giacomo in Monte št. 12.

Ziro-račun pri Živnostenski banki.

P. T.

Podpisani si dovoljuje naznaniti Vašemu blagorodu, da je otvoril v tukajšnjem mestu z vsem komfortom urejeni

„slikarski atelje.“

Sprejemajo se v izvršitev vsa umetniška, slikarska dela: hišna pročelja, sobe, cerkve, napisi, grbi, slikarje na steklu itd., kakor tudi pozlačenja, barvarska in lakirska dela.

Vsa naročila se izvršujejo z največjo skrbnostjo po absolutno konkurenčnih cenah. Za naročila zadostuje dopisnica. — Jamči se za vsako delo.

Posebno se priporočam cenj. stavbenim podjetjem. Plačilo sledi po izvrš. delu.

S prošnjo, da se mi izročijo delo v poizkušnjo se beleži z odličnim spoštovanjem

Carlo Lenard, slikarski mojster

Trst, ulica S. Giacomo in Monte 12.

Sprejemajo se tudi naročila izven mesta. — Specialist za reklamske načrte.

PRODAJALNA

manufaktur. blaga

Izbera borgeta, perila in drobnarije za šivilje

FRAN KOCIJAN

Trst, ulica Molin a vento šte. 17, Trst

Bogomil Pino

== urar in zlatar ==

Trst, ulica Vincenzo Bellini št. 13

nasproti cerkve sv. Antona novega

Bogat izbor ur vsake vrste, kakor tudi uhanov, prstanov z dijamanti in brez dijamantov, ženske verižice, zlate in srebrne za moške, vse po konkurenčnih cenah.

Na obroke!

Velika zaloga izdelanih oblek

Velika izbira letnih oblek za gospode in dečke, sukenj, površnikov vseh kakovosti. — Specijaliteta v veznji.

Velika izbira volnenega blaga. Najzmernejše cene.

Adolf Kostoris - Trst

Ulica S. Giovanni šte. 16, I. nadstropje, zraven „Buffet Automatico“. Telefon št. 251, Rim. II.

Ako se hočete obvarovati pred pite samo pristne mineralne vode **kolero**

— katere prodaja velika zaloga —

GIOVANNI CILLIA fu Giov.

Trst - ulica Felice Venezian šte. 23.

Dohod je direkten in konsum velikanski. — Nad 50 vrst, med njimi Giesshübler, Rogaška Slatina Preblau, Krondorf itd.

Trgovina v Nabrežini

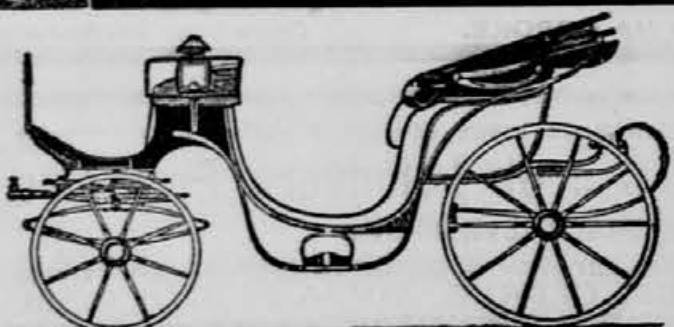
je bogato založena z vsakovrstnimi

mrtvaškimi predmeti in z vsem potrebnim: krste, sveče, obleke, pajčolani, razni venci iz umetnih cvetlic itd. itd. Ugodne cene.

Prodaja tudi cvetlice in vence za zaročence, birmance in druge slučaje.

Zastopstvo Novega Pogrebnege Podjetja v Trstu, Corso 47.

T. VITEZ v Nabrežini, glavni trg pri cerkvi.

Pismena priznanja visokih oseb so na upogled. Cenike in proračune razpošiljam brezplačno.

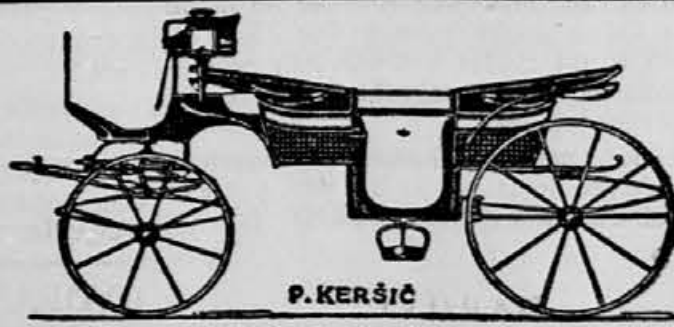
TOVARNA VOZOV PETER KERSIČ

v Spodnji Šiški, kolodvor Ljubljana

(Kranjsko)

Dobavitelj vseh poštinih voz c. kr. avstr. pošte. — Poštini vozovi patent Kersič št. 43.741 za Ogrsko, št. 31.925 za Avstrijo.

Priporoča svojo bogato zalogo raznih vozov, nadalje se izvršujejo vsa v to stroko spadajoča naročila po meri in risbi natančno in najsolidnejše, za kar jamčim.

P. KERSIČ

Popravki se izvršujejo po odgovarjajočih cenah in se uračunajo rabljeni vozovi.

Čevljarnica „Alla Sartorella“, Trst

VIA BARRIERA VECCHIA ŠT. 10 (NASPROTI SLADOLČARNE GATTI)

Velika izbira vsakovrstnih čevljev za moške, ženske in otroke. — Blago izvrstno in cene zmerne.